

"Живе лиш той, хто не живе для себе"

(сценарій вечора, присвяченого Василеві Симоненку)

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.
Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Ти знаєш, що ти – людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.
Україно! Ти – моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.
Ви байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його волячих жилах
Козацька кров клекоче і гуде!

Звучить мелодія пісні «Лебеді материнства». Музика стихає і на сцену виходить двоє ведучих.

Ведучий 1. Василь Симоненко прожив неповних 29 літ, із них на літературну творчість разом з початківством припадає 10.

Ведучий 2. За життя поета вийшла лише одна збірка – «Тиша і грім», друга побачила світ тільки після його смерті.

Ведучий 1. Олесь Гончар назвав поета «витязем молоді української поезії». Він помітив у його творах шевченківські інтонації.

Ведучий 2. Вірші поета переписували, їх розповсюджували по всій Україні.

Ведучий 1. Офіційна тодішня влада розцінювала відверті думки поета як політичну крамолу – і поезії його перестали друкувати.

Ведучий 2. Ця облога особливо зміцніла за кілька місяців до смерті поета.

Ведучий 1. Народ знав і любив чесного, талановитого поета – і ніякі заборони на друк його творів не могли зупинити поширення серед мас його поетичного слова.

Ведучі покидають сцену. На сцену виходить кілька декламаторів, які виразно й емоційно читають вірші В. Симоненка «Лебеді материнства», «Де зараз ви, кати мого народу», «Ти знаєш, що ти – людина»? На сцену виходить двоє ведучих.

Ведучий 1. Життєва дорога Василя Симоненка коротка і трагічна.

Ведучий 2. Вона починається у селі Біївці на Лубенщині Полтавської області.

Над Удаєм-рікою стоїть старенька селянська хата, де 8 січня 1935 року народився майбутній український поет Василь Симоненко.

Ведучий 1. Ця хата, яка збереглася до наших днів, будила найтепліші згадки у поета:

Ти приймала і щастя, і лихо,

Поважала мій труд і піт,

Із-під сірої теплої стріхи

Ти дивилася жадібно в світ.

Ведучий 2. Тепер ця хата славнозвісна. Тут розташований сільський музей В. Симоненка.

Ведучий 1. На горі Лисак видніється сільське кладовище, де похований перший учитель і мудрий наставник Василя – рідний дід Федір. Це про нього поет напише одного з найкращих своїх віршів – «Дід умер».

На сцену виходить учень і виразно читає вірш.

Ведучий 2. П'ять класів Василько закінчив у Біївцях, а решту – у сусідніх селах Єнківці і Тарандинці. А це... 9 кілометрів лише в один кінець.

Ведучий 1. Повоєнні зими були люті та сніжні. А пальто у Василька – пошарпане, а чоботи – діряві... Проте ніколи, ні разу він не запізнився на урок.

Ведучий 2. Коли учителі запитували хлопця, чи не важко йому, то він весело відповідав: «Та чого там важко? Доки дійду до школи, то всі уроки повторю, а як вертаюся, то всі пісні переспіваю».

Ведучий 1. Зі спогадів учительки математики Тарандинцівської школи Уляни Демченко: «...Якось зарядила хуртовина. В такі дні наша школа затихала, бо підвозу ж тоді не було... І раптом на шкільному порозі з'явилася снігова баба. Це з усіх чужосельців до школи прийшов лише Василь».

На уроках він був серйозний – аж занадто. У класі виділявся, по-перше, своїм бідним одягом, по-друге, розумом. Навіть учителі не читали стільки книжок, як наш найкращий учень».

Ведучий 2. Зі спогадів директора цієї школи Федора Барабаша: «Якось був вечір зустрічі з нашими колишніми випускниками. Василь, прочитав там власний вірш, у якому було і привітання гостям, і подяка вчителям, і любов до школи. Вірш так збентежив усіх, що вони змусили хлопчину прочитати його ще раз».

Ведучий 1. Закінчивши школу-десятирічку із золотою медаллю, Василь 1952 року вступає на факультет журналістики Київського університету.

Ведучий 2. Водночас з Василем навчалися Юрій Мушкетик, Микола Сом, Валерій Шевчук, Борис Олійник.

Ведучий 1. Під час навчання в університеті Василь пише багато віршів, стає активним членом літературної студії.

Ведучий 2. Після закінчення факультету журналістики Київського державного університету 1957 року, Василь почав працювати в редакції газети «Черкаська правда» на посаді літературного працівника відділу культури.

Ведучий 1. 1960 року В.Симоненко став завідувачем відділу пропаганди газети «Молодь Черкащини».

Ведучий 2. Перша збірка поета – «Тиша і грім» – виходить 1962 року.

Ведучий 1. Відверто кажучи, Василя не дуже тягнуло до журналістики. 19 вересня 1962 року він писав до Миколи Негоди:

Ведучий 2. «Пишеться мені дуже важко, бо заїдає ота газетна текучка, яка легко робить людину автоматом. Будь вона неладна! Незважаючи на те, що мене кожної днини грабує газета, я таки примудрився вшкварити поганеньку поему».

Ведучий 1. Про свою мрію залишити газетну роботу Василь пише у листі до Івана Світличного від 13 листопада 1962 року.

Ведучий 2. 1963 року друкуються окремі твори поета: «Монархи», «Думи про діда», «Вино з троянд», «Чорна підкова», казка «Цар Плаксій і Лоскотон» та інші.

Ведучий 1. Того ж року поета прийнято до Спілки письменників України.

Ведучий 2. У середині 1962 року сталася з Василем прикра подія, яка, напевне, призвела молодого, здорового 28-річного хлопця до трагічної розв'язки.

Ведучий 1. Василь, провівши земляка на поїзд, захотів купити куриво у буфеті залізничного ресторану на Черкаському вокзалі. За 20 хвилин до обідньої перерви двері ресторану вже були зачинені. Василь постукав; жінка крізь прочинені двері заявила, що нічого відпускати не будуть, та він зайшов до ресторану. На гвалт жінки з'явилось негайно два міліціонери. На вимогу міліції Василь показав редакційне посвідчення, яке тут же один з офіцерів поклав у кишеню. Василя посадили у воронок і відвезли до кутузки. Тут у відділенні міліції м. Сміли Василя тяжко побили.

Ведучий 2. Коли друзі забрали поета з відділення міліції, то Василь пояснив, що більше доби не їв, не спав, не палив цигарок, потім закотив рукави сорочки – всі руки були в синцях. Поет розповідав: «А на тілі, здається, ніяких слідів. Хоча били. Чим били – не знаю. Якись товсті палиці, шкіряні і з піском чи що. Обробили професійно і цілили не по м'якому місцю, а по спині, попереку». Потім додав: «І зараз відчуваю, ніби щось там обірвалося всередині...»

Ведучий 1. Згадує Олексій Дмитренко про першу зустріч з В. Симоненком у редакції газети «Молодь Черкащини» восени 1962 року: Василь «... звернувся

до товариства, що стовбичило в кімнаті: бачить Бог – поховаєте, хлопці, й мене. Скко-о-рро... Ох і надавали мені попід пах, попід ребра! Відтоді нирки ніби відбиті, пеком печуть. Ну й покидьки! – з насолодою стусали, наче худобину...»

Ведучий 2. Олексій Дмитренко пише: «Переконаний: гірка несправедлива пригода, наглі екзекуції (чи не спланована сторожовими репресованої системи?!) вкоротили людині віку».

Ведучий 1. Правда, у записнику Станіслава Буряченка, черкаського журналіста, є вірш Симоненка, який відхилила тодішня цензура. Поет написав його, за свідченням М. Сома, 1955 року:

Не докорю ніколи і нікому,
Хіба на себе інколи позлюсь,
Що в двадцять літ в моєму серці втома,
Що в тридцять – смерті в очі подивлюсь.
Моє життя – розтрощене корито,
І світ для мене – каторга і кліть...
Та краще в тридцять повністю згоріти,
Ніж до півсотні помаленьку тліть.

Ведучий 2. Тут автор в афористичній формі виносить свій гнівний осуд і прокляття існуючій дійсності і висловлює пророчі щодо своєї долі слова. Поет не вгадав дати своєї смерті на один рік.

Ведучий 1. Коли 1963 року припинила своє існування газета «Молодь Черкащини» В.Симоненко став власним кореспондентом «Робітничої газети» у Черкаській області. Тепер Василеві доводилося працювати самотійно. Саме тоді поет написав вірша «Самотність». Учень читає вірш «Самотність».

САМОТНІСТЬ

Часто я самотній, ніби Крузо,
Виглядаю із-за обрію кораблів.
І думка безпорадно грузне

В клейкім баговинні слів.
На своєму дикому острові
В шкірянці з убитих надій
Штрикаю небо очима гострими:
– Де ти, П'ятнице мій!
– Залпи відчаю рвуться з горла,
Гуркотять у байдужу даль:
– Пошли мені, Боже, хоч ворога,
Коли друга послати жаль!

Ведучий 2. Запис у щоденнику Василя Симоненка: «22.07.1963. Мабуть, почалося моє згасання. Фізично я майже безпорадний, хоч морально ще не зовсім виснажився».

Ведучий 1. Василь деякий час лежав хворий удома, а потім його поклали в обкомівську лікарню. Йому зробили операцію. Був діагноз – щось ніби з печінкою. Подивились, зашили. Хворого обнадіяли: все обійдеться. А рідним сказали: готуйтесь до найгіршого... рак.

Ведучий 2. 14 грудня 1963 року тяжка хвороба обриває життя В. Симоненка. Похований він у Черкасах.

Ведучий 1. Черкащани щорічно відзначають день народження поета. Зал обласного драматичного театру, коли проходить літературний вечір пам'яті поета, щороку переповнений.

Ведучий 2. Музей поета є в рідному селі Біївці на Полтавщині, у селі Тарандинці, у Черкасах. На могилі поета пам'ятник, створений скульптором С. Й. Грабовським. Він же автор меморіальних знаків на будинку, де жив Симоненко, і на вулиці його імені в Черкасах.

Ведучий 1. Є пам'ятник Василеві Симоненку і у Львові. Його створив скульптор Петро Фліт ще 1964 року. Консультантами були Жанна Біличенко і Володимир Руденко – друзі Василя по роботі в «Молоді Черкащини».

Ведучий 2. Та найкращим пам'ятником поетові було б видання і перевидання його творів.

Ведучий 1. Ось хронологія видань творів видатного поета.

1962 року, за життя Симоненка, вийшла лише одна збірка, підготовлена ним, – «Тиша і грім».

Збірку «Земне тяжіння», підготовлену В. Симоненком, «маніжили» два роки у видавництві «Молодь». Вона з'явилася 1964 року, після Василевої смерті, у спотвореному редактором вигляді.

1966 року побачила світ наступна книжка – «Поезії» – у видавництві «Молодь». Потім 15 років тривало замовчування поета в Україні.

Ведучий 2. За кордоном, у Мюнхені, 1965 та 1966 рр. видано книжку «Берег чекань». Друге, доповнене видання цієї книжки вийшло 1973 року у видавництві «Сучасність».

В Україні після тривалої перерви з'явилися такі видання творів Василя Симоненка:

Ведучі покидають сцену. На сцену виходять декламатори, які читають вірші В. Симоненка «Україні», «Україно, п'ю твої зіниці...», «Моя любов», «Грудочка землі».

Джерело доступу

<https://www.sites.google.com/site/narcbs/zive-lis-toj-hto-ne-zive-dla-sebe>